NOV. 8 1921 Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА / SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК / UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXIX. | Число 259. | Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 5. падолиста, 1921. | VOL. XXIX. | No. 259. | Jersey City, N. J., Saturday, November 5, 1921. | THREE CENTS

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

МАЙНЕРСЬКА ЮНІЯ СТАРАЄСЬ О ЗНЕСЕННЄ СУДОВОГО ЗАКАЗУ

ІНДІЯНОПОЛИС, Індіяна, 3. падолиста. — Адвокат майнерської вуглевої юнії, Юнайтид Майн Веркерс оф Америка, буде просити суд о знесенне судового заказу організувати майнерів в Західній Верджінії, виданого суддею Ендерсоном.

На случай, якби юнії не вдалося вистарати знесенне сього заказу, юнійний адвокат буде старатися, щоби суд обмежив свій заказ до самого стейту Західної Верджінії, а не розтягав його на всі Злучені Держави.

СТРАЙК ДЛЯ ПРОТЕСТУ ПРОТИ СУДДІ ШИРИТЬСЯ ДАЛІ.

Страйки робітників копалень мягкого вугля, протестуючих проти судового заказу судді Ендерсона, ширяться далі.

В цілім стейті Індіяна працювало нині всего шість копалень. Також в Илинойс та Огайо робітники виходять на страйк. Робітники округа Питсбурга в Пенсилвенії вижидають рішення виконавчого уряду юнії свого округа, котрий збирається завтра на нараду. Від рішення сих нарад буде залежати, чи 40.000 майнерів сьої околиці покине роботу в дооколичних майнах. На случай, якби урядники юнії рішилися за страйком, то страйк буде заряджений після всякої правдоподібности на понеділок з неділі. Як кажуть урядники юнії, страйковий приказ буде обмежений лише до тих копалень, котрі знесли у себе так званий „чек-оф систем"; копальні, які не послухають наказу судді Ендерсона, будуть далі працювати.

ВЛАСТИТЕЛІ КОПАЛЕНЬ В ІНДІЯНІ ЗА СУДОВИМ ПРИКАЗОМ.

Властителі копалень мягкого вугля в стейті Індіяна відбули нині нараду, на котрій вислухали опінії своїх адвокатів, які радили їм послухати судового наказу. Властителі постановили піддатися волі суду і рішили відкинути пропозицію юнії майнерів, щоби властителі разом з юнією старалися о знесенне судового заказу.

ЮНІЯ КАЖЕ СТРАЙКАРАМ ВЕРНУТИСЯ ДО РОБОТИ.

Виконавчий комітет огайського округа майнерської юнії приказав усім робітникам, що вийшли на страйк для протесту проти рішення судді Ендерсона, вернути назад до роботи.

Рівночасно комітет повідомив властителів копалень, що сповнюванне приказу судді Ендерсона потягне за собою безпроволочно страйк майнерів тих копалень, що поважуться знести систему відтягання вкладок для юнії від робітничої заплати при виплаті („чек-оф систем").

КЛОПІТ СЕНАТУ З СЕНАТОРОМ ВОТСОНОМ ТА ЙОГО ЗАКИДАМИ.

ВАШІНГТОН, 3. падолиста. — Сенатор Вотсон з Джорджії, котрий від кількох днів виголошував в сенаті бесіди про ріжні надужиття американських офіцирів проти американських жовнірів, відмовився зявитися нині перед спеціяльним слідчим комітетом сенату, складеним для розслідження його закидів.

За те він знов виступив з новою промовою на повнім засіданню сенату, підчас котрої він прочитав ряд листів та телеграм від ріжних людий, розкинених по всій Америці, які заявляють свою готовість станути перед сенатом та потвердити закиди, пороблені Вотсоном. Межи листами є лист від одного студента філаделфійського університету Денбі Ковела, котрий каже, що він був на страченню одного американського жовніра у Франції; лист від бувшого майора американської армії Тернера, котрий заявляє свою готовість посвідчити правдивість закидів Вотсона; лист від заступника майора військового суду Томаса Коврена, котрий заявляє, що у військовім суді діялися ріжні невластиві річи, що суддями іменовано склепових помічників і других непідготованих людий, і т. и.; телеграма від Фрайа, фармера з Алабама, котрий заявляє готовість посвідчити про річи, далеко страшнійші від тих, про які говорить Вотсон.

Супроти тактики сенатора Вотсона демократичні сенатори радяться над тим, чи не затушуватиби цілої справи. В тій справі вони вже й говорили з републиканськими сенаторами, але до ніякого рішення ще не дійшли.

ЗАВОРУШЕННЯ ЧЕРЕЗ СТРАЙК НЮЙОРСЬКИХ МОЛОЧАРСЬКИХ ВІЗНИКІВ.

НЮ ЙОРК, 3. падолиста. — Страйк нюйорських молочарських візників, що покинули роботу в числі яких 12.000 люда, зазначився вчора поважними заворушеннями.

В ріжних частях міста страйкарі нападали на вози з молоком, повожені страйколомами, відбирали від них баньки з молоком, розливали по дорогах, а деколи ще й побивали страйколомів. Деколи страйкарі заходили до склепів, що продавали молоко, привезене страйколомами, і робили їм ріжні пакости. За нинішний день поліція арештувала 40 людий за участь в страйкових заворушеннях.

ЛІК НА ПОШИРЕННЄ ЖИЛ.

Др. С. Л. Бердволд, лікар і мейор міста Дейвенпорт, в стейті Айова, виголосив на зборах окружного медичного товариства відчит, про винайдений ним лік на поширені жили. Ліказ каже, що сей лік, запущений під шкіру, вилічив недавно 50 пацієнтів, які прийшли до нього зі сим недомаганнєм. На думку лікаря, його винахід зробить операції поширених жил непотрібними.

Кількох визначних лікарів, довідавшися про сю заяву дра. Берволда, заявило, що такий винахід не виключений, але неправдоподібний.

КЛОПОТИ ПОЛЬСЬКОЇ МОРЕПЛАВСЬКОЇ КОМПАНІЇ.

В середу мав відїхати до Данцигу корабель Ню Йорк, що є власностю одної польської мореплавної компанії. Корабель мав поїхати, але не поїхав бо ріжні вірителі зафантували цілий корабель, домагаючися заплати 60.000 долярів. Як лише розійшлася чутка про зафантованне корабля, зараз почали зголошуватися другі вірителі зі своїми претенсіями. Межи иншим моряки корабля заявили, що вони не дістали своєї робітничої заплати. Моряки говорили також, що ще ідучи до Ню Йорку корабель не набрав в Данцигу досить вугля на дорогу, і через те мусів вступати по дорозі до кількох портів, щоби набрати вугля і дотягнути до Америки. Дня 7. жовтня корабель приїхав до Савтгемптону, англійського порту, в котрім сей самий корабель пишався 25 літ тому назад як найкращий корабель американської перевозової лінії. Тепер заряд корабля доніс американському конзулеви, що корабель не має ані води, ані поживи, ані вугля на дорогу, в котру вибараеться. На біду, моряки загрозили, що вони заберуть лодки та відїдуть на сушу, як заряд корабля не виплатить їм їх заплати, яка тоді уже залягала 28 днів. По якімось часі заряд корабля якось роздобув гріш і заплатив залягаючі виплати та накупив вугля на дорогу.

УКРАЇНСЬКІ СЕЛЯНИ ВБИВАЮТЬ БОЛЬШЕВИКІВ

ЛЬВІВ, 7. жовтня. — Терор над українським населеннєм на Поділю, біля Збруча довів до того, що в Ланскорун, Ориниї Збріжу. Устю й іншій громадах селяни вирізали до ноги особистий склад всіх органів большевицького політичного догляду. Селяни кажуть, що їм терпець урвався дивитись на знущання „чекістів", „осободелов" та іншої мерзоти".

ВІДКЛАДАЮТЬ СУД НАД АРБАКЛЕМ.

Обі сторони в процесі проти Росков Арбакла, актора рухомих образків, обжалованого за убиттє акторки Рапе, згодилися відложити розправу з дня 7. падолиста на день 14. падолиста.

ЩО ГІРШЕ — АЛЬКОГОЛЬ ЧИ ДУХИ?

Перед судом в Дітройт, Мишиген, мають розбирати справу за розвід одного богатого банкира, котрого жінка пізвала за розвід на основі його піяньства. Жінка каже в своїм позві, що її муж запивається так, що його аж викидають з публичних зборів, а домів приводять йгоо ріжні „милосерні Самаритяни".

У відповідь на позов жінки, пізваний муж робить не менче страшні закиди. Він каже, що жінка його займається викликуваннєм духів та другими містичними науками. Заглублена по вуха в духах, вона не може займатнся домом і господаркою. Вона більше занимається справами свого клюбу для викликування духів, як справами дому. Вона кождого дня найменче потратить чотири години на говоренне телефоном заряджуючи в сей спосіб справами клюбу.

КАНАДА ХОЧЕ ОБМЕЖИТИ ІМІГРАЦІЮ АЗІЙСЬКИХ НАРОДІВ.

Провінціональний парлямент Британської Колумбії у Вікторія ухвалив резолюцію, в котсойм у Оттаві, щоби він ухвалив закон, обмежуючий іміграцій ріжних азійських народів, як Японців, Китайців і Гіндусів, до Канади.

ЯКІ Є ЦІНИ В РАЮ?

„Совнарком" (савет народних комісаров) встановив таку таксу на закордонні пашпорти: Пашпорт на виїзд з Росії — 300.000 рублів. Віза на виїзд — 150.000 р., віза на виїзд до Росії 15 рублів золотом.

JERSEY CITY, N. J.

Повідомляється всі Товариства, Братства і Сестрицтва, що **дня 6. падолиста 1921 в неділю по Богослуженню відбудуться спільні наради в справі манїфестації на 11. падолиста.**

До участи в тих нарадах проситься обовязково всіх Урядників зглядно відпоручників всіх Товариств, Братств і Сестрицтв, а також всіх щирих Українців, котрим незавидна доля наших Рідних у Східній Галичині не є рівнодушна.

ЗА МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Й. Дмитрів, пред.; **Г. Павлик** секр.; **М. Рось**, скарб.

259-60

ПОЛЬСЬКА НАДУТІСТЬ У ГАБСБУРГА, ВИШИВАНОГО ПО УКРАЇНСЬКИ.

Вільгельм Габсбург, або Вишиваний, при всякій нагоді хоче парадувати, що будова української держави мусить бути звязана з його особою.

Недавно післав він Жидам, жертвам погромів на Україні, жертву в сумі 50.000 австрійських корон ($25) і при сій нагоді написав такий лист до віденського рабіна д-ра Хаєса:

„Важаю своїм обовязком, як Українець, переслати Вам для комітету допомогу українським жертвам погромів 50.000 к. і прошу приняти се, як доказ, що я Жидів умію цінити як дуже важний чинник при відбудові української держави і тому завсіди був, є і буду рішучим противником усяких протижидівських виступів. Висловлюючи найщирійше бажанне, щоб Жиди України діждались красшої, щасливійшої будучности в збудованій за їх допомогою українській державі, остаюсь і т. д.

Василь Вишиваний, в р".

Неодин чоловік і не раз дає датки на поміч жертвам війни, але звичайно люди з того не роблять політики, бо виглядає, що вони дають для політики, аби показатись при тій нагоді перед жертвами і ширшою громадою.

Зокремаж пан Вишиваний шукає всякого ченсу, аби показатися, що має на Україні... королівські пляни. Ось і в сьому писмі, яке оголосив у Відні в пресі, з надутостю польського шляхтича, говорить до Жидів про українську державу, збудовану при їх, певно й при його, помочі.

Чи не міг би пан Вишиваний зробити Українцям ласку та увільнити їх від своєї помочі в будові української держави? Се була-б найбільша поміч, яку-б він міг дати Україні.

ЛЬВІВСЬКИ ТЕАТР ТОВАРИСТВА „БЕСІДА"

Товариство „Бесіда" у Львові поручило артистичну управу своїм новозорганізовани театром прибувшому недавно з Києва артистови Олександрови Загарову. Загаров був одним з акторів артистичного московського театру під проводом Станіславського і Немировича-Данченка. Він перейшов в часи війни на українську сцену і був режісером державного театру в Києві.

Загарову вже вдалось зібрати трупу і приготовити ряд творів на новий сезон. Перша вистава відбулася в суботу 8. жовтня с. р. Ставили драму Винниченка „Гріх".

ГОЛОД В РОСІЇ

В Росії число голодуючих дітий доходить до 9 міліонів, з поміж яких 1 міліон вже недалеко від смерти.

В Кіргійській республіці 90% врожаю знищено. Всі домашні звірята виздихали.

В Самарській губернії населенне їсть коріння, листя, глину, і навіть здохлу скотину.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ ВІЙСКА УВІЙШЛИ ДО ГАЛИЧИНИ

ЗАНЯЛИ МІСТО ГУСЯТИН БІЛЯ ЗБРУЧА. — БОЛЬШЕВИЦЬКЕ ПОСОЛЬСТВО КАЖЕ, ЩО РОСІЯ ВОЮЄ ПРОТИ ПЕТЛЮРИ, А НЕ ПРОТИ ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, столиця Польщі, 3. падолиста. — В польських урядових кругах заявляють, що советські війска увійшли до Галичини і заняли Гусятин, зараз на захід від ріки Збруча.

Російське советське посольство у Варшаві видало заяву, в якій перечить, начеб Росія хотіла нарочно перенести війну, яку вона тепер веде проти українських війск Петлюри, на польську територію. Одначе рівночасно в сій заяві признає, що не має відомостий про тамошні події, та що червоноармійці могли перейти польську (?) границю.

Польща вислала до Галичини більше війск для береження границі і також окрему місію ,яка має прослідити сю справу.

Кажуть, що польсько-російської війни не буд.е Російський советський уряд радше ужиє відплати проти Польщі за мниме підпиранне українських повстанців, через дальше опізненне виплати золота і звороту творів штуки, які він їй обіцяв в риському договорі з 18. марта, 1921.

В польських урядових кругах заявляють, що Польща перевела розоруженнє (?) до тої степени, що українські війска Петлюри і війска большевицькі могли спокійна собі переходити границю (?)

РЕВОЛЮЦІЙНИЙ РУХ В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

БЕРЛІН, 17. жовтня. (Вл. кор. „Свободи"). — „Український Галос" повідомляє, що на півдні Самбірського повіту оголошено стан облоги, бо там зявилися „люди з рушницями й ручними гранатами". Місцева людність укриває їх. Військова облава не дала ніяких вислідів, бо населенне попередило їх, і ті поховались.

Замітка. — Львівські польські часописі доносять, що в Самбірщині і в других сторонах Галичини появились українські повстанці, яких ті шмати називають „бандитами", таксамо як большевики називають повстанців проти їх самодержавя на Україні.

Ті польські газети пишуть, що се Петрушевич через своїх агентів в Галичині викликує скрізь по краю бунти. Його агенти, пишуть польські газети, висаджують зелізниці у воздух і викликують в краю переляк.

Вони взивають польський уряд, щоби оголосив военний стан в цілій Східній Галичині.

Покищо польські окупанти оголосили вже ста облоги в Самбірщині.

ЗАКРИТТЄ „ВИЗВОЛЕННЯ".

БЕРЛІН, 17. жовтня. (Вл. кор. „Свободи"). — Львівська дирекція поліції закрила український тижневик „Визволення", що виходив під редакцією Архипенка і мав служити цілям загальноукраїнського національно-політичного зближення.

ДЕ ПЕТЛЮРА?

БЕРЛІН, 17. жовтня. (Вл. кор. „Свободи"). — Українське пресове бюро (в Тарнові, на Мазарщині) поширює такий офіціяльний комунікат:

„З огляду на суперечні відомости, що останніми часами зявилися в пресі, ми повідомляємо, що Головного Отамана війск У. Н. Р. Симона Петлюри на терені польської держави немає".

Деж Петлюра?

Замітка. — З останніх телеграм виходило би, що Петлюра є на Україні, на Поділлю, біля Каменця Подільського.

СПРАВА ЗГОДИ МІЖ ІРЛЯНДІЄЮ ТА ОЛСТЕРОМ.

ЛОНДОН, 3. падолиста. — Сер Джеймс Крейг, премієр Олстеру (північного округа Ірляндії(приняв запрошенне британського правительства ,яке одержав телеграфічно учера, і приїхав до Лондону нарадитись у справі становища Олстеру супроти границі Олстеру (з полудневою Ірляндією) та інших питань з пляну ірляндської угоди.

АДВОКАТИ В ІТАЛІЇ СТРАЙКУЮТЬ.

РИМ, столиця Італії, 3. падолиста. — В місті Піяченца, недалеко Медіоляну, застрайкували адвокати. Вони не хотять більшої платні або меньше годин, але більше праці. Вони докоряють правительству, що воно систематично зменьшує число суддів, так що тепер суди є переповнені і через те понад 1,000 справ відложено на слідуючий рік.

КАРОЛЬ ГАБСБУРГ МАЄ БУТИ ЗАСЛАНИЙ НА ОСТРОВ БІЛЯ АФРИКИ.

ЛІСБОНА, столиця Португалії, 3. падолиста. — Сюди наспіла вістка з Фунчал, головного міста острова Мадейра, що там пороблено приготовання для приняття бувшого австрійського цісаря Кароля Габсбурга і його жінки Зити яко вигнанців. Португалія згодилась на домаганне аліянтів, щоб його інтернувати на острові Майдера. (Остров Майдера лежить коло Африки, на морі Атлантійськім, недалеко Португалії).

УКРАЇНЦІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ В МІЖНАРОДНІЙ ВИСТАВІ В НЮ ЙОРКУ.

В Ню Йорку отворено в суботу, дня 29. жовтня с. р., велику виставу, уладжену всіми народностями, які склались на американську націю, у великій касарні 71-ого полку (71 Реджимент Арморі) при 34-тій улиці і Парк евеню.

Вистава буде тривати два тижні і буде замкнена 12-го падолиста с. р.

Українці на виставі мають свій окремий відділ. Також будуть брати участь в походах і концертах.

Тикети на виставу можна дістати при касі від 34-ої улиці.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОЩО ТО БУЛО ЛЮДИЙ ДУРИТИ?

Большевики (властиво, гармати) як захопили власть в Росії, а потому, через наїзд, також і на Україні, оголосили народови, що мають для нього такі дарунки:

1. Землю;
2. мир;
3. хліб.

Землі не дали, бо нарід вже самий був узяв, але натомісць намагались відібрати і творити комуни, а решту нібито націоналізували (перебирали на державну власність) і давали людям на якийсь час в аренду.

Мира не дали, бо хотяй підписали мир з Гінденбургом, то потому вели війну з кождим сусідом, а найбільше із соціалістичними републиками як Україна, Білорусь, Грузія, Вірменія, Азербайджан, з якими ще й досі її не скінчили.

Хліба теж не дали, але забрали, що було, і далі беруть остатки; беруть силою, розбоєм; друть нарід як голодний звір свою жертву.

Се були три гостинці большевицькі для народу.

Нарід чекає вже 4 роки і діждався, що за обіцяні гостинці він мусів гірко і кроваво заплатити, але дістати їх не дістав.

Другі большевицькі обіцянки були такі:

1. Комуна;
2. рай для всіх на землі (в так званій советській Росії);
3. скасованнє гроший;
4. світова революція;
5. електрифікація Росії.

А що з тих обіцянок?

Якраз тесаме що з перших трох головних.

Ленін наказав большевикам комуну покинути і селянам віддав землю на приватну власність, в марній, бо спізненій надії, що засіють, зберуть і дадуть йому більше хліба.

Рай в Росії мав полягати в тім, що ніхто там нічого не мав посідати а все мав мати. Тепер же там кождий посідає великі суми гроша, але нічого не має. Кождий є дідом, голодарем, нуждарем, пролетарем, а тільки не має того пролетарського права, яке мають комісари, котрі ніколи від голоду не вмирають а хиба від кулі повстанської. Тепер той рай — се один цвинтар, по якому капіталіст Гувер ходить з торбою і роздає голодним сухарі.

Гроші Ленін таки поважно брався касувати, а вийшло на таке, що тільки вартість їх скасував. Нині хоче назад їх привернути на спосіб капіталістичний, але вже запізно.

Світова революція не вдалась, бо соціалісти світа сказали большевикам, що Москалі є задурні, аби їх вчили. Вони сказали їм, щоби самі наперед прийшли до них вчитись.

Електрифікація Росії вже була готова — на папері. А тимчасом електричні трамваї в Петрограді і в Москві люди розібрали на опал і тепер лиш кілька дірявих возів тягнуть голодні старі коні.

Так виповнив Ленін другу порцію обіцянок робучому народови.

А коли вже робучий нарід і світ цілий побачив, що всі обіцянки Леніна се пусте обманство, він перестав далі обіцювати і ЗАВЕРНУВ ВІД КОМУНІЗМУ ДО КАПІТАЛІЗМУ.

1. Віддав селянам землю.
2. Привернув свобідну торговлю.
3. Привернув приватні промислові підприємства.
4. Отворив банк на засаді приватної ощадности (для зросту приватних капіталів приватних капіталістів).
5. Звернувся до заграничних капіталістів з просьбою, щоби вели приватний бизнес в Росії, обіцюючи їм полекші, уступки та всякі концесії і привілеї, яких ніколи навіть царський уряд не давав.
6. Звернувся до заграничних капіталістів за кредитом.
7. Звернувся до заграничних капіталістів о ратунок раю перед голодом.
8. Звернувся до Ліги Народів з прошенем о поміч.
9. Звернувся до алиянтів о торговельні договори.
10. Звернувся до алиянтів з предложенем, що признає царські довги, як тільки признають большевицький уряд.

РІКЦУГ НА ЦІЛІЙ ЛІНІЇ. БОЛЬШЕВИКИ ПОКИНУЛИ ВСІ СВОЇ КОМУНІСТИЧНІ МРІЇ І ФАНТАЗІЇ, А ВЕРТАЮТЬСЯ ПОСПІШНО ДО КАПІТАЛІЗМУ.

Тепер виринає питанне, пощо то було тілько блофів пускати, а потім по знищенню тими блофами Росії й України, всі ті блофи покидати і не тільки вертатись до капіталізму, але просто іти заграничним капіталістам на службу і запродувати їм Росію й Україну? Пощо?

Чи тільки на те, аби зробити пробу і заспокоїти дурну голову московську, що проба зроблена?

Чогось страшнійшого, а притім дурнійшого історія не знає.

Москалі тепер перші дали доказ надлюдської глупоти і божевілля — одним скоком до комунізму, а другим від комунізму до капіталізму.

В тім божевіллю найстрашнійше є те, що народ за нього так богато заплатив у великому терпінню, якому ще не скоро прийде конец.

Але і виновники того терпіння спокутують його тяжко. Вони можуть вже тепер 100 разів зраджувати комунізм і вертатись до капіталізму, то се вже їм не поможе. Жде їх заслужена кара від народу і вона їх безумовно не мине.

ЧОРНА НЕДІЛЯ У ЛЬВОВІ.

Нова хвиля ревізій і арештовань. — Ревізії в Українськім Горожанськім Комітеті, „Дністрі", редакціях „Вперeду" й „Українського Вістника", українській читальні на Левандівці та в монастирі о.о. Василіян у Жовкві. — Арештованнє д-ра Степана Федака, судді В. Целевича, О. Навроцького, адвоката М. Левицького й ще богато інших. — Закриттє українських інституцій. — Доноси польської преси.

(Поспішний лист від спеціяльного кореспондента „Свободи").

Хто думав, що дотеперішніми арештами, переведеними серед українських громадських діячів у Східній Галичині, лютість польської влади буде насичена, той грубо помилився. Минула неділя (16. жовтня) показала, що польська сваволя над безборонною українською людністю що-йно починає набирати розмаху.

Чорна неділя почалась для Львівських Українців дуже рано — о 5. годині, коли все добре ще спало, а лиш все не добре встало.

Ціла Руська вулиця, де містяться всі головнійші українські інституції, була обставлена поліціянтами, узброєним військом, тайними агентами дефензиви й комісарами.

Всі брами українських інституцій — Ставропігії, „Дністра", Земельного Банку Гіпотечного та инш. — були оточені військом і поліцією.

О 5-ій годині рано розпочато **ревізію в помешканню голови Українського Горожанського Комітету д-ра Степана Федака.** Ревізія тривала майже 4 години. Ревізійний комісар мав вже готовий підписаний інспектором поліції Лукомським **приказ про арештовання д-ра Федака.** Двох тайних агентів разом з відділом поліції відвели д-ра Федака до будинку „Дністра", де в його бюрі також переведено ревізію. По опечатанню його бюра **д-ра Федака відведено до арешту.**

Рівночасно з ревізією у д-ра Федака переведено також **ревізію у адвоката д-ра Льва Ганкевича,** одного з оборонців молодого Федака. Забрано ріжні книжки, приватне листуванне й документи. Самого д-ра Ганкевича не арештовано лише тому, що він у той день був у Варшаві.

Три години пізнійше переведено **пильні ревізії в бюрі Українського Горожанського Комітету, в помешканні секретаря цього Комітету судді Володимира Целевича й урядника Комітету Осипа Навроцького, а також у Самаритянській Секції та в Правній Пораді Комітету.** Суддю Целевича й урядника Навроцького спроваджено до Комітету, щоб вони були присутні при ревізіях, а відтак **їх одведено до арешту.**

Всі бюра Українського Горожанського Комітету опечатано.

Далі переведено **ревізію в редакції закритого „Українського Вістника", а також у помешканні редактора Михайла Струтинського й співробітника Осипа Голінатого. Обох їх заарештовано.** Трус у співробітника д-ра Надраги, а також у инших співробітників закритої часописи, скінчився безрезультатно, й потрушені зістались на волі.

Ревізія в редакції „Вперед" скінчилась конфіскатою листування, дописів з краю та з Волині й Холмщини.

Рівночасно з ревізіями на ул. Руській переведено також **ревізію в українській читальні на Левандівці.** Будинок читальні був оточений 25 поліціянтами. Шукали так пильно, що навіть копали землю в льоху. Так само й инші ревізії переведено з великою пильністю. Шукали скрізь, навіть за образами, по печах і в печах, а в помешканні Голінатого заглядали навіть до виходка.

По дальших ревізіях переведено ще низку инших арештів. **Арештовано адвоката Макса Левицького** (одного з оборонців Федака-сина), **суддю Короля, залізничника Литвина, офіціянта Горбачевського, одного служачого в склепі українських інвалідів та кількох студентів.**

Арештовано також робітника Кривого і його три доньки; дві доньки потім випустили, а затримали тільки Марійку.

Тогож дня переведено **ревізію в монастирі о. о Василіян у м. Жовкві.** Дуже пильно ревізовано монастирську друкарню, а що нічого забороненого не могли знайти, то забрали кілька книжок чисто-релігійного змісту.

Чорна неділя зробила глибоке враження на львівську людність. Цілий день люде стояли громадками на вулицях і дивились, як транспорти арештованих під сильними ескортами відпроваджувались до поліції. Не у одного Українця стискались пястуки і виривались з уст глухі проклони — та не сила була щось зробити...

Польська преса з нагоди нових ревізій та арештовань подає низку здогадів, з яких один більш фантастичний від другого. Рекорд побили „Жечпосполіта", яка виступила з сензаційною телеграмою зі Львова під сензаційним нагловком. У цій телеграмі подає орган Падеревського, ніби слідство в справі Федака таки викрило таємничу українську організацію „КУМ", за якою польська поліція так довго й безуспішно шукала. Організація та „приготовляла на осінь збройний виступ проти Польщі". (На чолі організації стояв професор Щурат?), а видатними її членами були проф. Калущинський (Галущинський?), Кивелюк та инші... Очевидно, що й чорна неділя у Львові була дальшим розвитком акції проти фантастичного „КУМ"-а.

Далі та сама газета подає, ніби-то „Петрушевич під впливом неподовження на західнім терені підніс свою акцію до краю". Агенти Петрушевича мали порозумітися з українськими комуністами в Галичині й спільно утворити терористичну організацію, яка повинна за всяку ціну викликати анархію в краю, щоб тим дати атута в руки українських дипльоматів. Та організація нищить телеграфічне сполученне між Перемишлем і Львовом, організує бандитизм у Самбірськім повіті, нищить телефонічні сполучення в самім Львові, підбурює людність проти конскрипційних урядників, що вже скінчилось убийством одного конскрипційного комісара і т. д. і т. д.

Цими сензаційними брехнями Поляки хотять оправдати свою систему терору в Галичині й зокрема — останню чорну неділю. Та хто ж пойме віри? А колиб навіть і вживались з українського боку заходи до знесення ненависної й незаконної польської окупації в краю, то хиба то злочин, а не акт природної самооборони?

Берлін, 22. жовтня.

Радянин.

ЖЕРТВИ ПОЛЬСЬКОЇ НЕВОЛІ.

(Від власного кореспондента).

В польськім місті **Каліші** знаходиться табор, в якім живуть інтерновані відділи армії Української Народньої Республіки, що попали сюди наслідком „союза" Головного Отамана Петлюри з Польщею.

Отже „Газета каліска" в числі 202-ім з 30. вересня с. р. доносить про страшний факт, за який соромитися мусить кождий Українець. А саме доносить вона ось-що:

„Дня 26. вересня до командата табору інтернованих ч. 10 в Каліші, майора Калінського, зголосилися особисто **генерали й командати бувших бригад і полків Української Народньої Республіки** та висловили свій жаль і біль по причині довершення негідного замаху на особу начальника польської держави у Львові. Вони як найострійше навклеймили сей заговірницький учинок і категорично заявили, що нічого спільного з тим фактом їх не вяже і просили подати се до відомости польських властий. Щасливі, що рука Провидіння оборонила першого маршалка Польщі, посилають йому найсердечнійші поздоровлення і бажання довгих днів праці на славу краю. Телеграма, передана панові майорови Калінському і переслана на гору просьби Українців до Генеральної Адютантури начального вожда, звучить: „Старшини й козаки бувшої армії Української Народньої Республіки, інтерновані в таборі ч. 10, глибоко обурені фактом довершеного замаху на начальника держави Маршалка Пілсудзкого, просять приняти заяву їх горячої любови для цілого польського народу і його голови, чого доказ дала армія Української Народньої Републики, проливаючи свою кров"."

Далі „Газета каліска" зазначує, що на доказ глибокого признання й симпатії до особи начальника польської держави інтерновані Українці виставили в таборі ч. 10 памятковий камінь в честь його відвідин дня 15. мая с. р.

Читаєм се повідомленне — і страшний біль налягає на душу. Невже-ж справді могли так зробити генерали й командати армії Української Народньої Республики, отже визначні члени українського народу, — того українського народу, якого **вісім міліонів,** у Галичині, на Волині. Холмщині й Підляшу катує Польща, щоби стерти його з лиця землі і зробити його праділну землю польською?! Невже-ж справді се можливе, щоб сини того катованого Польщею українського народу могли звернутися з такою чолобитною до найвисшого представника тої катуючої український нарід Польщі. Невже-ж справді можливо, щоб був такий Українець (крім кількох Юд на польській службі), який радів би тим, що вистріл українського юнака, який хотів бути местником мук свого народу, хибив і найвисший представник катуючої український нарід Польщі спасся ?!

Приходить думка, чи се польські власти самі не **видумали** такої чолобитної?

Бо коли-б знайшлися Українці, які дали би себе **заставити** до такої чолобитної — до якого упадку довела би їх неволя польського „союзника"!

А як повірити донесенню польського часопису, що ті Українці самі добровільно зголосилися з своєю чолобитною, — на скільки страшнійший їх упадок!

„Раби, підніжки, грязь Москви, варшавське сміття" — писав Шевченко про тих козацьких старшин, що замість служити Україні, запродували її то Москві то Варшаві.

„Я мов той пес, що на лапки стає і цілує ту руку, яка його бє" — писав про душу раба Франко.

Що треба написати про генералів і командантів армії Української Народньої Республіки, інтернованих у Каліші, коли відомість про їх чолобитню Пілсудзкому правдива?!

Гайдельберг, 11. жовтня 1921.

Др. Михайло Лозинський.

МИМОХОДОМ.

(З канадійського Українського Голосу").

Що Україна, помимо свого тяжкого положення і большевицької неволі, таки здобула собі місце в світі і тепер не можна вже буде перейти над нею до дневного порядку, видно між иншим з того, що від часу до часу без ніяких видимих причин Україну виріжняють ріжні урядові заяви та розпорядження, як самостійну державну одиницю. Не давно почтові уряди Злучених Держав та Канади оголосили розпорядження про відновлене почтових взаємин з Росією і при сій нагоді для України видали відмінні розпорядження, як для держави, окремої від Росії.

При сій нагоді цікаво завважити, що у почтових розпорядженях в Канаді Галичина також стало фігурує як окрема від Польщі державна одиниця і тому кождий той, хто на листах до Галичини пише „Польща", або й „Малопольща" не тільки робить се без найменшої потреби, але й творить в сей спосіб шкоду для свого рідного краю, бо признає прилучене Галичини до Польщі, хоч міжнародна почта сего прилучення не признає.

Оноді прийшло ся нам читати в одним і тім самім числі скрентонської „Народної Волі" (ч. 112) тільки на инших сторонах дві статі про те, в який спосіб повинні американські Українці помагати Старому Краєви і на що найскорше повинні би складати гроші, коли не мають купувати бондів.

Один пише: „Від нині давати всякі датки, жертви і позички лише на активну боротьбу против неправних окупантів чисто українських земель, української Галичини. На кулемети цілі міліони долярів!"

А другий каже: „В нашій боротьбі нехай буде нашим оружем не що инше, лише добрі книжки та брошури і часописи".

Оттак і не знати, що властиво робити для Галичини. Виходилоб, що і бонди злі, але й кулемети, не добрі, тай книжки, Господь знає, чи всім сподобаються. Не диво, як заклопотаний читач з того всього воліє — випити.

СЕ І ТЕ.

Завівся.

Заявляє Ленін, що розчарувався на російськім народі.

Він певно ждав, що Москалі не будуть їсти.

Цар винен.

Заручує Ленін, що за голод в Росії винуватий царат.

Ленін повинен був висловитися виразнійше. Щось так: „Панове товариші, за голод в отвіті є не большевицький уряд, але царський, бож прецінь люди ще за царя привикли їсти..."

Не відвикли.

Ленін міґби був також додати, що большевики докладали всіх старань, щоби відучити російський нарід їсти, того паскудного звичаю, привченого ще при царях.

Ленін міґби сказати про Росію, як той Айриш говорив про свою шкапу:

„Іда се проста привичка, від якої можна відзвичайти і людину і тварину. Ось я туй-туй не відучив свою мишасту шкапійчину від звички їсти. Ні віриме? А що скажете на те, що біда вже сім днів не їла і нічого не казала? Якби не була згибла, то булаби певно відучилася від їди."

Небезпека для комуністів.

З сьої невдачі московських комуністів виходить поважна небезпека для російського большевицького уряду.

З диктатури пролетаріяту готова вийти диктатура жолудка.

Се що иншого.

Калінін, голова всеросійського центрального виконуючого комітету (щось в роді президента републики), уважає поворот Українців на Україну за щось дуже злого, бо се мовляв національний рух.

Зате похід Москалів на Україну се похвальний рух і йому треба пособляти.

Так то всяка рука до себе крива. Навіть в людий, що їм криво в голові.

Здобутки революції.

Кажуть, в Києві на Крещатику стрінув один большевик другого, як тащив тяженний міх на плечах.

„А се що такого?" — питає.

„Збіже," — відповідає навантажений як вючне товариш.

„Ну, звідки збіже?" — допитує далі цікавий.

— „Ну, звідкиж моглоби бути? Від хахлів. То найновійші здобутки пролетарської революції", — закінчує розмову свідомий комуніст.

УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ.

Українська Школа в Парижі.

В Парижі для сиріт українських збігців відкрито середню українсько-французьку школу. Зголосилось 80 учеників.

Товариство Кубанців в Чехословаччині.

В Чехословаччині зорганізувалось „Товариство Кубанців" з метою взаємної допомоги культурної й матеріяльної. На чолі стоять: Макаренко П. Л., Омельченко Г. В., Щербина Ф. А., Балабас А. І., Тимошенко І. П. та інші.

Винниченко кинув комуністів.

З Берліна доносять, що звісний український письменник, Володимир Винниченко, виступив з комуністичної партії.

Тепер Винниченко займаеться допомогою українським студентам в Німеччині.

Український Червоний Хрест в Німеччині.

Відділ Укр. Черв. Хреста в Німеччині розпочав працю щодо організації Українців військово полонених, які ще й досі перебувають в Німеччині.

Кажуть, що поет Чупринка жие.

Львівська газета „Вперед" доносить, що Гриць Чупринка жие. Вістка, каже газета, що большевики його розстріляли в Києві, є передчасна. Бо його вправді засуджено на смерть за участь в українському повстанському русі, але засуду ще не виконано. В його обороні виступив московський поет Дамян Бедний.

НОВІ КНИЖКИ.

ДОПИСИ

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Справа оборони Східної Галичини, а московсько-жидівські наймити.

Українці в Трентоні сповняють свій народний обовязок. У нас лунає клич: „До праці! Купуйте бонди для визволення Галицької України!" Перший патріотичний провід дає тутешне найстарше братство св. Петра і Павла, 245. відділ У. Н. Союза, виасигнувавши зі своєї каси 100 долярів на український бонд. За ним пішло братство св. Василія, 149. відділ „Провидіння", котре купило бонд за 25 долярів. Відтак уповажнені комітетові йдуть між Українців, аби продати як найбільше бондів. Вони не жалують труду, шоби лише тим причинитися до визволу нашої рідної Галицької України з ляцьких пазурів.

На жаль, не всі Українці розуміють теперішну боротьбу. Не всі зрозуміли зазив до сеї боротьби. Не зрозуміли сеї потреби наші новомодні кацапи, себто „хлопчикки без штанців". Вони не чують і не видять, яке страшне пекло лютує на нашій рідній земли; як ляцькі собаки збиткуються над невинними українськими старцями, жінками і дітьми; як безчестять наші церкви і святі тайни викидають на зневагу. Потомки тих Ляхів, котрих наші прадіди розбили під Корсунем, під Жовтими Водами і під Збororовом; потомки тих трусів, котрі на саму звістку, що Українці йдуть, вивтікали до ноги зі страху під Пилявцями. Правнуки трусів — труси збиткуються над нашими братами і сестрами!

Чуєте, земляки? Ляцькі опришки перемінюють наші церкви на свої косцьоли, наші школи зпольщують, українську мову забороняють! Наші патріоти на чужині поневіряються, або на рідній земли по тюрмах гинуть, з голоду і холоду. А ті, що в могилі, кличуть до нас: „Пімстіться за кривду!"

Чи чуєте, сини та доньки України? Чи пристанете ви на се, щоби ваші діти були рабами в ляцькім ярмі? Чи думаєте, що як Лях-наїзник заліз на нашу землю, то нам уже нічого не робити? І ти, сину, ти, донько 40-міліонового народу, дивишся на се холодно і байдужно? Не відчуваєш сього? Не болить се тебе? І ти приїхав тут до Америки, відітхнув тут за час війни, а тепер зложив голову на мягку подушку і заснув?! Не чуєш? Забув? Ану, пійди і подивися, що там у твоїм рідним краю діється. Там труп на трупі! Се твій батько старий, твоя мати немічна, сестра горлиця. А твого брата, котрий боровся за Україну, вже давно гайворони порозносили. А ляцька орда гуляє! Гуляє здохла птиця і нема кому вхопити сокиру та зарубати те проклятe кодло.

А що ми на се? Нічого не робимо! Сумуємо і позіхаємо по довгім сні. А нас тут так много, а відваги мало. Ох, крови козацька! Пощо козацькою звешся?

Та не всі тут такі. Є між нами і щирі українські патріоти, котрі поборюють зневіру і переходять через польсько-московсько-жидівські окопи. Сміло, козаки! У нас є сила! Нехай кричать наємники московські, нехай ревуть прокляті кацапи, а ми їх довбнею по голові і сміло вперед!

Дорогі Браття, Українці трентонські! Не забуваймо, що на нас лежить великий обовязок. Даймо доказ, що ми є справді потомками наших предків козаків. Не сміє бути між нами такий виродок, котрий відмовивсяб купити бонд для здобуття волі Галицькій Україні!

Кождий щирий Українець має купити бонд. Кождий український священик повинен купити бонд найменьше за 100 долярів. Так, Отці духовні! У Вас безробіття не було. Покажіть, що Ви не тілько священики, але і патріоти! Де та неділя (18. жовтня), до котрої взивав один з наших старших священиків?...

У нас тепер один спільний клич: за бондами! Проти бондів виступають лише ляцько-московсько-жидівські наймити, але тих дурисвітів наш щирий нарід гонить від себе на чотири вітри. Час нам прозріти, час зрозуміти ляцько-московсько-жидівську спілку. Наші народні зрадники тілько кричать і ревуть про революцію, але на сю революцію самі не йдуть. Вони лише горлають по заулках і кивають пальцем у черевику світовій буржуазії. Чуже добро поміряють і поділять всьо, що є в повітру, тай на тім їх „революційна робота" кінчиться. От маєте, люди добрі, ясну комуну і ясних комуністів, котрі перед війною співали „Боже царя храни", а тепер співають похвальний гимн в честь Лейби Бронштайна, який засів на золотокованім царськім престолі в Москві.

Ганьба вам, кацапські лайдаки!

Павло Стадник.

—o—

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ.

Примірна громада.

Вже кілька разів доводилося мені читати похвали про нашу громаду, що в нас закуплено богато бондів галицької позички. І справді, се признаннє належиться нашій громаді. Отже я, пишучи сі рядки, буду старатись вияснити як слід сю справу.

Тут у Вунсокет жиє споре число Українців, з котрих лиш одиниці належать до свідоміших. Та свідомійша ґрупка людий, почувши заклик нашого правительства в справі національної позички, зараз таки взялась до роботи. Скликавши збори, вибрали комітет, котрий і днесь працює. Почалася робота і, як видно, згаданий комітет вивязався зі своєї задачі як найкрасше, бо у нас зложено вже красну суму, котрою не много громад може похвалитись.

Тут мушу вияснити, чому то таке мале число Українців могло зложити таку велику суму. А от чому: В нашій громаді нема такого чоловіка, котрий купив би бонд лише за 5 долярів, як у инших громадах, а противно: у нас кождий купив бонд найменьше за 25 долярів. Богато накупило по 50 і по 100 долярів. Як я бачив із загального звіту, то богато людий по ріжних місцевостях закупили бонди по 5 долярів. Тепержеж рівнайте: У нас як закупив хто 50-доляровий бонд, то в инших місцевостях, де люди купували лише 5-долярові бонди, треба на ту суму складати десять осіб. У нас купували 100-долярові бонди, а деинде треба було на се аж 20 осіб. Тому ніщо дивного, що у нас зложено таку поважну суму. Бо наші громадяни се свідомі люди, котрі розуміють добре вагу теперішної хвилі.

Наша громада своїм приміром показала иншим громадам, що ми повинні купувати як найбільше бондів. Розуміється, що хто не може купити за більше як за 5 долярів, то не може; і за се дотичній людині честь і слава. Але є такі люди, що можуть закупити бонди за більшу суму. Тут, дорогі Родимці, нема на кого звинятися в сій справі, бо як ми не поможемо свому правительству, то хто-ж поможе? Свої не хочуть, а чужі ще й тілько.

Я взиваю Вас, дорогі Земляки, хто ще не купив бонда, нехай старається до кінця сего місяця купити хоч би за найменьшу квоту, а тоді у нас збереться значно більша сума, ніж доси.

Уникайте, Земляки, народного гніву через закупленнє бондів. Нехай не знайдеться між нами ані одної свідомої одиниці, котра не купила би бонда!

Много з Вас, дорогі Родимці, пташкою злетілиб до родини, та кождий вагається, бо на нашій землици лютує ляцький наїзник. Неодному з Вас прийде на гадку та хвиля, коли то Ви ще були у старім краю. Припоминається Вам весна — та весна, котра обновляє до нового життя і найменьшого хробачка. Як то Ви вийшли в поле орати свою нивку, як Вам любо було. Всюди пахощі, аж душа радуєсь! Ваші коники раді вам прислужитись, ідуть жваво, аж скиба виблискує, а Ви, тримаючи чепиги в руках, виспівуєте собі пісні. Припоминається Вам люба хатина, в котрій Ви провели любі і веселі хвилі свого життя; а вкінци Ваші родичі, як старенький батько й ненька виряджали Вас далеко за море, шукати красшої долі.

От такі картини пересуваються у Вашій уяві і Вам робиться на серци легонько. От бачите, Родимці, кождому з нас мила та країна, з якої ми походимо. То чому-ж ми її не маємо боронити? Невжеж нас не стати хочби і на 5 долярів, аби закути бонд на визволеннє нашої вітчини?

Не кажи, Земляче, що ти не маєш звідки взяти гроший, бо на таку суму як 5 долярів чейже кождого стане. Не ціни висше марного гроша ніж свою вітчину, бо за таке благородне діло не жаль і життя віддати.

Проте старайся, Земляче, наслідувати нашу громаду. Не слухай звироднілих синів нашої суспільности, котрі кажуть, що се всьо на ніщо не придасться. Такі люди не мають уже почуття людскости, бо вони свою честь запродали Бронштайнови, котрого в сідало цілують. Вони будуть жалувати колись свого проступку, та — на жаль — се вже буде запізно! Бо народний гнів границь не має! Вже перелялася чаша горя; годі вже терпіти і простити леда якому запроданцеви!

Колись ті нікчемні люди приїдуть під ворота нашого мужика і будуть проситися до середини, будуть просити помилування. Але наші краєві родимці замісць прощення затровлять їх собаками, щоби їх Юдине стерво розшарпали на кусні, а порох з того стерва щоби вітер порозносив по вертепах і нетрах, де чорти з опирами справляють свої бенькети. От так їм, підлякам, і треба, бо се буде справедлива заплата за їх зрадницьку роботу!

А Вам, дорогі Земляки, котрі покупили бонди галицької позички, честь і слава! Ваші чесні імена будуть записані нестертими буквами в книзі визволення Неньки України. Ваші браття привитають Вас яко своїх визволителів і приймуть Вас хлібом і сіллю. А тих людий, що не хочуть своїй вітчині помогти у визвольній боротьбі, оминайте і не братайтеся з ними. Переслідуйте їх на кождім кроці, гоніть їх від себе як чортів з комина, бо вони не можуть мати місця між чесними людьми. Лише тоді вони пізнають гнів свого народу.

Адам А. Братковський.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

До всіх українських виродків.

Українські виродки, сини одної поневоленої Матери, невірні брати тих, котрі працюють над її визволеннєм з ляцько-большевицького ярма. Ви всі, котрі до таких належите, почавши від редакторів „Не-українських Вістий", „Народної Неволі" і т. и., коли не можете погодитися з правдиво українськими поглядами і піти слідом щирих наших провідників, то вчіться від чужих. Може більше повірите чужим, бо своїм не хочете. Вам усім таким раджу заглянути в італійський дневник „Іль Проґрессо Італьо-Амерікано" з дня 11. жовтня б. р., а там на стороні 7-мій знайдете цікаву статтю п. з. „Відозва українських жінок до жінок цілого світа".

Коли ви не вмієте читати по італійськи, то попросіть кого, нехай вам ту статтю переведе на зрозумілу вам мову, а тоді побачите і переконаєтесь, який рай завели Поляки і большевики на нашій земли. Гляньте, як вони ликують, а ви помагаєте їм, горлаючи, аж піна вам з ротів тече, що там гаразд, не треба там помочі, не треба складати гроший, не треба жертв, бо то всьо буржуї видумали. Гляньте, браття! Вже і чужі люди побачили нашу кривду і стараються нам помагати, а ви що? „Оглухли, не чують; кайданами міняються, правдою торгують!" О роде лукавий, коли ти видохнеш?

Ох, як би то сталось, щоб ви не вертались,
Щоб там і здихали, де ви поросли!
Не плакалиб діти, мати-б не ридала,
Не чулиб у Бога вашої хули.
І сонце не грілоб смердячого гною
На чистій, широкій, на вольній земли!

Ви, панове провідники московсько-большевицької кошари, повірте чужим; а коли ні, то поїдьте там і особисто переконайтесь, а тоді побачимо, якої заспіваєте... Добре вам тут горлати, коли доляри приходять вам без клопоту. А чи нашим братам помочі не треба? Хитруни з вас неабиякі! Добру приповідку про ваш рай наші селяни зложили: „Кому-на, а нам нема?" Радите нашим селянам революцію робити, а самі сидите собі в Америці і ані ду-ду! Ви-ж провідники! Дайте їм добрий примір, зробіть початок, а на народ не оглядайтесь. Український народ дасть жертви в грошах, а коли буде треба, то і себе пожертвує.

Коли наш народ перебрав управу в Галичині 1918 року, то вас не радивсь, але давав жертви ріжного рода; а як прийшов час, що треба було особисто стати в обороні свого, то і себе пожертвував. Так буде і тепер. Але ви, братіє, ані одного ані другого не хочете.

А до Вас, щирі Українці й Українки та прихильники нашого національного визволення, кличу як до дітий нашої Матери: Поможім їй, хто чим може і вміє: грошем, доброю радою, жертвою, яка-б вона не була, щоби тілько причинилась до нашого визволення. Нехай теперішня наша національна позичка докаже нашу зрілість, що ми, яко народ, потрафимо постояти за своїм. Не орієнтуймось на чужих, але самі на себе і на своїх провідників, стоячих на плятформі нашого визволення.

Переконайтесь і Ви з висше названої статті в італійській часописи, які порядки заводить на Великій Україні царсько-большевицька бюрократія, а таксамо Ляшня в Галичині. Але тим Ви не зражайтеся. Будьмо терпеливі, не тратьмо духа і віри в своє, та піддержуймо надію у наших братів. З сильною вірою та з зелізною витривалостю дібємося нарешті до нашої самостійної і независимої від нікого держави!

В. Ч.

—o—

ЮТІКА, Н. Й.

Збори в справі закупна бондів.

Заходом тутешної парохії і нашого душпастиря, о. С. Склепковича, відбулися в нас дня 24. вересня б. р. у гали Чаркеса громадські збори в справі закупна бондів на визволеннє галицької України з рук ляцьких наїзників.

Збори отворив п. Василь Лисогір, котрий попросив присутних, аби собі вибрали предсідателя до переведення нарад. Предсідателем вийшов п. Іван Костів, а секретарював Александер Куліковський.

Покликаний на референта о. Склепкович виголосив гарну промову про теперішну важну хвилю в життю нашої старої вітчини і загрівав присутних, аби однодушно підперли змагання теперішного галицького правительства з д-ром Петрушевичем на чолі.

Слідуючий бесідник, Ал. Куліковський, говорив про ті страшні кривди, які заподіяли нашому народови кровожадні Ляхи. Щоби як найскорше вигнати ляцьких наїзників з нашої рідної землі, ми повинні розкупити галицькі Бонди Свободи. Хто такого бонду не купить, той буде колись каятися, бо наш нарід викине його споміж себе і напятнує пятном зрадника.

В такімсамім дусі промовляв також предсідатель зборів і заохочував людий до купования бондів.

Після того зголосився до слова якийсь незнаний тут нікому большевик і почав нападати на правительство д-ра Петрушевича. Предсідатель відобрав йому голос, але присутні позволили йому говорити дальше (дуже сумно! — прим. складача). І так ся безіменна людина плела людям ріжні дурниці, а люди сеї плюгавої бесіди слухали і не протестували. Як він скінчив свій „спіч", то я зараз пізнав, що се не Українець; але хрунь і наймит Лейби Троцького. Шкода, що наші люди стратили стільки дорогого часу, слухаючи його глупих теревенів.

На Позичку Національної Свободи записалися слідуючі особи: М. Дуда $100; братство св. Петра і Павла, 58. відділ У. Н. Союза, $50; А. Куліковський, М. Кочинаш, М. Кіман і І. Костів по $25; М. Звір $15; М. Топольницька, М. Беліґир і В. Лисогір по $10; Е. Пинедик, К. Крук, Д. Матвіїв і С. Заморило по $5.

Усім тим добродіям належиться публичне признанне за їх любов до своєї поневоленої Вітчини. Честь Вам!

По скінченню підписки промовив до зібраних п. В. Лисогір і подякував людям за участь на зборах та за купно українських бондів.

Відтак вибрано місцевий комітет до розпродування бондів. До того комітету увійшли: Іван Костів, предс.; Никола Дуда, секр.; Кирило Крук, кас.

Збори закінчено відспіваннєм гимну „Ще не вмерла Україна" і „Ми Гайдамаки". Співали люди, аж вікна бреніли, а людина без імени, як побачила, що доляри не лізуть до її валізки, натиснула капелюх на уха і винеслася тихцем з галі.

Секретар зборів.

НАД МОГИЛОЮ ГЕРОЇВ.

Великий день — велике свято!

Зі заходу грохнула вістка: Пеможною силою союзних народів знівечені стали армії центаральних держав. За військовим погромо слідувати-ме неминуче й політичний, а головно: розпад австро-угорської монархії. Ідея справедливости, свободи поневолених народів, загального братерства, — яку буцімто виписали на своїм прапорі побідоносні союзні держави—взяла верх. Германські орли, які кровожадно витягненими кихтями хотіли шматувати живе тіло народів, розбиті лежать на землі, — з поломаними крилами, — обезсилені, нужденні.

Лискавкою понеслась вістка, і захватом захопила українську душу. Прийшов час, коли залізні кайдани, які мимо надлюдських зусиль врізувалися в народне тіло, — мали упасти. Хвиля, яка несла українському народови так леліяну свободу, момент, в якім мав сповнитись найвищий ідеал кождого Українця, — Соборна, Вільна, Независима Україна!

І зірвався цілий народ. Із захватом палаючими очима, із залізною витревалостю, свідомий чистоти своеї справи, піднявся до лету. — за Волю і Вітчину! Щоби великим ділом освятити змагання своїх геройських прадідів,—щоби вилічити рани відвічним гнетом знесиленої, розшматованої Неньки України, й намісць терного вінка вложити на Її ясне чоло золотий вінок. Щоби стерти сльози з любого облича а викликати на ньому тиху усмішку щастя і спокою.

Зірвався цілий народ. А поперед усіх Ви, Незабутні. Ви, герої, що поклали свої буйні голови на кровавих полях Вітчини у нерівній боротьбі з ненависним Ляхом, — Ви, мученики, що віддали свій останній віддих у вогких казаматах концентраційних таборів; Ви, що окервавлені злочинною нагайкою ката вмирали, не випускаючи з рук українського стягу і вмираючи шепотіли: Дай, Боже, волю Україні!

Перед Вашими кістками клонить нині цілий український народ свої голови.

Хижацького кодла супів годі було розтоптати. На місце чорних являється на овиді білий, стораз більше хижацький, стораз більше жадний неповинної крови. Кинувся на український народ; запустив в тіло закривлені кихті, і сплямив свої білі пера багряною, кипучою кровю. Жертвами його пяної кровю скаженілости, впали Ви, Незабутні Герої!

І коли правда, що Ви з гори можете дивитись на землю, — не плачте над руїною, яка царює на широких полях Вітчини. Не ридайте над морями сліз і крови, які тисне і точить ворог-кат. Сила українського народу ще не зломана. В одчаю й розпуці держить він затиснений кулак щоби у відповідну хвилю здавити за горло ляцького орла і його розтоптати!

І з Вашої крови черпати-ме народ зелізну силу. Вдивлений у Ваші Світляні Постаті сталитись-ме і буде йти безпинно, доки не сповнить свого обовязку супроти Вітчини і Вас, Мученики! Він здобуде волю Україні і пімстить Вашу смерть!

І хоч біль давить грудь, — не час тепер на сльози. Із небес благословіть наш народ на велике діло і дайте йому силу та витривалість!

Ми клонимо коліна і голови перед Вами, Герої — Мученики! (У. П.).

НАДІСЛАНЕ.

ШАЛ ЗА ОПЕРАЦІЄЮ.

В однім із журналів Др. Елмер Лі ставить питанне „На чім зупиниться медичний і хірургічний поспіх". Майже кожда женщина, котра приходить до мого офісу, то або була оперована або лікар казав, що операція необходима. Говорю про женщин, бо сі суть найліпшим полем для хірургів. Майже всі хороби як: болі в крижах, біль голови, біль в правім або лівім боці, болі долом живота, біль під грудьми, ріжні збочення матиці, се все є причиною хронічного затвердження. Дуже мале число так женщин як і мущин найдеться, котрі булиб вільні від затвердження (запору). З такими хоробами женщини стають пописовим полем для хірургії.

Одна операція слідує другу. Полекша можлива однак тільки на короткий час. Дуже рідко лучаеcь, щоб добрі наслідки були триваючі. Наколи хороба відновляєсь, хорий слухаючи обіцянок хірурга піддаєсь новій операції, і так йде зі злого до гіршого.

Вправді, декотрі операції суть необходимі, однак таких є число обмежене. Всі з винятком кількох хоріб, ключаючи хороби в обемі черевної ями і полових органів женщин, суть наслідком задавненого запору. Другою причиною хоріб у женщин буває уживанне шнурівок, ріжних пасів, тісних черевиків, котрі ставлять перепону в правильнім круженю крови. Кружене крови стаєсь вчасти затамоване, в буть котрім місци біль слідує, терпіння побільшуються аж терпячий опиниться в руках хірурга.

Женщина літ 27 з болями в правім боці, в крижх і місцевости полових органів, де причиною був хронічний запір, звідала чотирох медичних лікарів, котрі кромі операції не бачили для неї иншого виходу. Ця женщина непослухала їх ради і виздоровіла.

В хірургії нема згляду для осіб, і звичайно в нинішних часах операція мусить бути „як найскорше", в противнім разі хірургія стратить золоті жнива.

Шпитальні операційні місця суть в великім попиті, звичайно пацієнтами женщинами, котрі підлягають операціям в більшости непотрібним. Хірургія проспeрує на тривожний крик безмічних мущин і женщин. Майже кожда женщина нарікає на болі, котрі у всіх випадках по більшій части суть спричинені запором. Женщини загально підлягають болям в крижах. Сі болі є спричинені неактивностю внутрішного відходового каналу, шнурівками і браком гімнастики. Ріжні розвільняючі медецини і пілса з аптик помагають в богатьох випадках в критичних хвилях, однак сі средства відтак погіршують їх хоробу і в розпуці за полекшою слідують дорогу до операційного стола. Декотрі з операцій суть: на сліпу кишку (пенесайд), каміня в жовчевім піхури, вирізане нирки, нарости на полових органах, нарости у відходовім каналі, гиморої і т. д.

Я не бачив особи з повисше вимінеными обявами, котріб не терпіли на запір. Запір є найнебезпечнійшим ворогом, а найуспішнійшим лічeнием в таких випадках є вилішити запір.

Мущини також приходять за їх пайкою до хірургії. Ті-ж знова набираються ріжних хоріб зі злої їди, з питя, курення, пізних і нерегулярних годин, брак гімнастики, запору, также вчасти з невідповідної обуви, однак початком є запір.

Хірургія є пануючою на поли медицини. Вона найбільше поплатна і висше стоїть. Є легкою роботою в порівнанню до инших метод, ну і готівка наперед.

Операції по найбільшій части переводиться в шпиталях, і наколи тільки операція укінчена, пацієнт переходить в руки підданої помічної служби.

Хірург дуже рідко аби посвятив свій особистий нагляд, бо він уважає свій час за цінний, а звичайно найкритичнійший час уває після операції.

В разі смерти по операції, відвічальність буває так поділена між хірургом, ассистентами та иншими доглядачами, що правдивого виновника годі найти.

Той самий доктор говорить дальше: дехто з нас думає, що ми оперуючи справді помагаємо, правду сказати ми тільки мішаєм, в більшости випадків як не у всіх. То відноситься майже до кождої хороби і майже до кождого пацієнта.

Вода є найлутшою медециною; мала скількість води але часто. Сьогодня медицина виходить з моди. Нові науки уводять нові методи.

Новомодні „серум" і „вакcінс" суть тільки модні в назві і в роді. Вони не становлять нової помочі в випадках хороби ані не уменшають хороби. Лікар з досвідом при ліжку хорого, знає дуже добре, що сі средства суть безвартісні.

ДР. АНДРЕЙ БОРАК, Хиропрактор.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

NEW YORK, N. Y.

Заходом Українського Товариства „Зоря" в Ню Йорку, Н. Й. — відіграєть — Т-во Русько-Український Народний Театр

ДОКИ СОНЦЕ ЗІЙДЕ РОСА ОЧІ ВИЇСТЬ

в неділю, 6-го падолиста 1921 р. в Українськім Народнім Домі, 217-19 East 6th Street, New York, N. Y.

драма у 4-ох діях Кропивницького, зі співами і танцями

Режісер: В. Карпович.

Управитель хору: В. Садко.

Початок о годині 7-ій вечер.

Вступ $1.00, 75 і 50 центів.

На це представлення просимо всіх Родимців з Ню Йорку і околиці. По представленню буде баль при добірній музиці, тож кождий буде мав нагоду добре забавитись.

57,59 КОМІТЕТ.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що надзвичайний мітінг відбудеться о годині 6.30 пополудни в суботу, 5. листопада, під числом 435 Мейн стр. Проситься всіх членів на той мітінг прийти і вирівнати свої належитости. — В. Григорчук, предс.; Г. Нічка, кас.; М. Сас, секр.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

С. К., Істгемптон, Масс.—Листи з Чехо-Словаччини можете прислати; як буде в них дещо цікавого, то помістимо.

СПИС КНИЖОК І БРОШУР, які можна набувати в Управі часопису

„УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР"

Langegasse 5/6, Wien, VIII, Austria

Крівава книга в українській мові	.10
За державну незалежність Галичини	.10
Рік на Великій Україні (на ліпшім папері)	1.00
Рік на Великій Україні, на звичайнім папері	.50
Галицька Армія на Вел. Україні	.50
Великі Роковини	5
Українська школа під польським ярмом	5
Зі споминів січовика	5
Польська кольонізація Східної Галичини	5
Як писати мемуари	.10
Перша Сесія В. У. Н. Ради	.10
Від Денікіна до большевиків	5
Українська делегація Східної Галичини в Ризі	5
Похід українських військ на Київ	.10
Князь Ярослав Осмомисл	5
Василь Стефаник	5
Підкарпатська Русь	5
Студентство і політика	.10
Корупція в державнім життю	5
Галичина та Соборна Україна	5
Галичина й нові держави в Европі	10
Економічні основи Галицької держави	.10

Кошти почтової висилки оплачуємо самі.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПАРОХІЯ в New Kensington, Pa., пошукує дякоучителя. По близші інформації прошу голоситись на адресу: J. Tymoczko, 1132—2nd Avenue, New Kensington, Pa. 58-61

ПОТРЕБА ХЛОПЦЯ около 16-літнього, котрий би хотів на стало практикувати в другсторі: 322 Pacific Ave., Jersey City, N. J. 59-60

ПОТРІБНО бучера до бучерні і ґросерні. Платня після умови. Голоситися під число 404 St. Pauls Ave., Jersey City, N. J. 58-60

АДМ. „СВОБОДИ" взиває п. Гуцуляка, дякоучителя з Арнольд, Па., щоби полагодив своє зобовязання, инакше звернемось на правну дорогу.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".